

**INFORMACIJA O AKTIVNOSTIMA REALIZACIJE
„POSEBNOG PROGRAMA ULAGANJA OD POSEBNOG ZNAČAJA ZA PRIVREDNI I EKONOMSKI
INTERES CRNE GORE“ za period jul - decembar 2021. godine**

Uvodne napomene

Vlada Crne Gore je, na sjednici od 22. novembra 2018., usvojila Odluku o kriterijumima, načinu postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore. Odlukom je predviđeno da se ista primjenjuje od 1. januara 2019. do 31. decembra 2021. Uvođenje posebnog programa učinjeno je sa ciljem razvoja Crne Gore, odnosno sa ciljem privlačenja stranih investicija koje će intenzivirati razvojne projekte u sektoru turizma, poljoprivrede i prerađivačke industrije, i to na ukupnom području Crne Gore, i na sjeveru i na jugu, kao i intenzivnijeg razvoja manje razvijenih opština Crne Gore. Kako je definisano navedenom Odlukom, u periodu trajanja posebnog programa mogu se donijeti rješenja o prijemu u crnogorsko državljanstvo po osnovu posebnog programa povodom najviše 2.000 zahtjeva.

Aktivnosti Ministarstva ekonomskog razvoja

Aktuelna Vlada Crne Gore je, od trenutka formiranja, posvetila posebnu pažnju monitoringu, transparentnosti procesa i analizi implementacije posebnog programa. Osim navedenog, Vlada je zaključila da je poseban program veoma značajan za ekonomski razvoj države, posebno za manje razvijene djelove države, što je usko povezano sa realizacijom investicija u turizmu. Iz navedenog razloga, Ministarstvo ekonomskog razvoja je odlučilo da posebnu pažnju posveti načinu monitoringa i izvještavanja o realizaciji projekata sa Liste razvojnih projekata u oblasti turizma. U tom cilju je, u prethodnom periodu, Vlada usvojila proširenu metodologiju za praćenje razvojnih projekata u oblasti turizma, čime je pojačala monitoring prioriternih projekata sa Liste.

Prateći preporuke Evropske komisije u smislu potrebe za postepenim ukidanjem ove šeme, s obzirom na rizike koje ona nosi, Vlada je pristupila iscrpnoj analizi ovog programa, koja je rađena, uzimajući u obzir uticaj programa na različite javne politike, mogućnosti programa, kao i uticaj pandemije COVID 19 na implementaciju programa. Ova analiza je dovela do sljedećih važnih zaključaka:

- Procedure provjere bezbjednosti, nezavisni izveštaji o verifikaciji biografskih podataka, kao i nacionalne bezbjednosne provjere podnosilaca zahtjeva, u velikoj mjeri odgovaraju zvaničnim preporukama EU u vezi sa povezanim rizicima;
- Investitori su prepoznali program kao veoma potrebnu podsticajnu mjeru za ulaganje u manje razvijene djelove zemlje;
- Pandemija COVID 19 je imala različite uticaje na implementaciju programa i prvobitan datum završetka programa je izložio realizaciju projekata finansijskom riziku. Uzimajući sve navedeno u obzir, Vlada je odlučila da produži trajanje Posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore za dodatnih 12 mjeseci, prije svega u cilju uspješne realizacije iniciranih razvojnih projekata, kako bi podržala ekonomsku aktivnost države nastalu kao posljedicu programa, te umanjila negativne uticaje pandemije Covid 19.

Vlada Crne Gore je, na sjednici od 14. oktobra 2021. godine, prihvatila Predlog za kandidovanje projekta Izgradnje hotela "Liko Soho" Bar, po kondo modelu poslovanja, na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma.

Na sjednici od 30. decembra 2021. godine, Vlada je donijela Odluku o izmjenama i dopunama Odluke o kriterijumima, načinu i postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore („Sl.list CG“, br. 43/21), čime je produžila trajanje Posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore za dodatnih 12 mjeseci.

Odluka o produženju programa, nastala sa željom izbalansiranog djelovanja povećane ekonomske aktivnosti i politika u oblasti državljanstva, je donijeta sadržeći elemente unapređenja ovog programa. Sa ekonomskog aspekta, produženje trajanja ovog programa predstavlja način da se podstakne realizacija onih projekata, čije finansiranje je dijelom povezano sa ovim programom, i bilo bi ugroženo završetkom istog u prvobitno predviđenom roku.

Takođe, Vlada je ovu priliku vidjela kao način da uvede strožije kriterijume za investitore koji već realizuju projekte, zahtijevajući dostavljanje bankarske garancije, koja će važiti do datuma finalizacije projekta. Vlada je i uvećala iznos za učešće u programu za 100.000 eura po aplikantu, što će biti iskorišćeno za podršku aktivnostima novoosnovanog Fonda za inovacije. Na ovaj način će Vlada kreirati platformu za značajno povećanje finansiranja inovacija u Crnoj Gori i, u krajnjem, pozicionirati Crnu Goru kao regionalnog lidera u inovacijama u potrošnji po glavi stanovnika, dalje podstičući ekonomski razvoj baziran na znanju.

Osim navedenog, produženje trajanja programa u dijelu aplikacija za sticanje crnogorskog državljanstva prijemom po osnovu ovog programa je urađeno, bez promjene broja mogućih zahtjeva, koji je i dalje do 2.000.

Aktivnosti nezavisnih kontrolora

Izmjenama i dopunama Javnog poziva 26. septembra 2019. godine dodatno je definisana obaveza investitora da, uz prethodnu saglasnost tadašnjeg Ministarstva održivog razvoja i turizma, angažuje nezavisnog kontrolora koji će pratiti realizaciju investicije u vezi sa projektom koji je uvršten na Listu razvojnih projekata u oblasti turizma i polugodišnje izvještavati pomenuto Ministarstvo i Vladu Crne Gore o realizaciji projekta.

Dosadašnja generalna ocjena nezavisnih kontrolora u vezi sa pomenutim projektima je da podaci dostavljeni u finansijskim izvještajima sa pregledima troškova istinito i objektivno prikazuju stvarno stanje ulaganja u izvještajnom periodu, te da sprovođenjem procedura kontrole prateće dokumentacije nije uočeno odstupanje od dostavljenog finansijskog izvještaja. Ovi izvještaji sadrže informacije o realizaciji projekata u polugodišnjim periodima, i za sada, oni predstavljaju osnov za eventualno dalje postupanje u vezi sa preispitivanjem statusa razvojnog projekta.

Vlada Crne Gore je, zaključno sa 31.12.2021. godine, usvojila 14 izvještaja o činjeničnom stanju za 7 projekata sa Liste razvojnih projekata u oblasti turizma:

1. Izgradnja condo hotela Kolašin Resort & Spa, Kolašin - za nezavisnog kontrolora je izabran DOO Crowe, prvi izvještaj usvojen je na sjednici Vlade od 16.04.2020. godine, drugi na sjednici Vlade od 19.11.2020. godine, a treći na sjednici Vlade od 08.07.2021. godine;
2. Izgradnja hotela „Breza“, Kolašin - za nezavisnog kontrolora je izabran DOO Crowe, prvi izvještaj usvojen je na sjednici Vlade od 18.06.2020. godine, a drugi na sjednici Vlade od 08.04.2021. godine;
3. Izgradnja hotela „Kraljičina plaža“, Miločer, Budva - za nezavisnog kontrolora je izabran DOO Crowe, prvi izvještaj usvojen je na sjednici Vlade od 09.07.2020. godine, a drugi na sjednici Vlade od 08.07.2021. godine;

4. Izgradnja hotela „Durmitor Hotel and Villas“, Žabljak - za nezavisnog kontrolora je izabran DOO Crowe, a prvi izvještaj usvojen na sjednici Vlade od 16.07.2020. godine, a drugi na sjednici Vlade od 08.07.2021. godine;
5. Izgradnja hotela „Bjelasica 1450“, Kolašin - za nezavisnog kontrolora je izabran Racio Mont DOO, prvi izvještaj usvojen na sjednici Vlade od 22.10.2020. godine, a drugi na sjednici Vlade od 30.07.2021. godine;
6. Izgradnja hotela „K16“ po kondo modelu poslovanja, Kolašin - za nezavisnog kontrolora je izabran DOO Crowe, prvi izvještaj usvojen je na sjednici Vlade od 12.04.2021. godine, a drugi na sjednici Vlade od 30.07.2021. godine;
7. Izgradnja hotela „D“ sa depadansom „E“, 4*, Kolašin, po kondo modelu poslovanja - za nezavisnog kontrolora je izabran DOO Crowe, a prvi izvještaj usvojen je na sjednici Vlade od 08.07.2021. godine.

Aktivnosti Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Nekadašnje Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je 19. jula 2019. godine, u skladu sa Odlukom, donijelo Pravilnik o uslovima koje treba da ispunjavaju razvojni projekti u oblasti poljoprivrede i drvoprerade u postupku izbora lica koje može steći crnogorsko državljanstvo prijemom radi realizacije posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore ("Službeni list Crne Gore", br. 041/19, od 22. jula 2019. godine).

Javni poziv za dostavljanje predloga radi sačinjavanja predloga Liste razvojnih projekata u oblasti poljoprivrede i drvoprerade, na osnovu kojih se može steći crnogorsko državljanstvo prijemom, objavljen je 08. oktobra 2019. godine. Vlada je, na sjednici od 23. decembra 2021. godine, uvrstila projekat „Izgradnje plantaže jabuka u Vrulji, opština Pljevlja“ na Listu razvojnih projekata u oblasti poljoprivrede i drvoprerade.

Aktivnosti Agencije za investicije Crne Gore

Shodno Odluci, tadašnji Sekretarijat za razvojne projekte je 3. januara 2019. godine objavio dva javna poziva, i to:

1. Javni poziv za izbor agenata za posredovanje radi realizacije Posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore;
2. Javni poziv za izbor agenata za ocjenu međunarodne podobnosti radi realizacije Posebnog programa ulaganja od posebnog značaja za privredni i ekonomski interes Crne Gore.

Od ukupno 22 prijave pristigle na adresu tadašnjeg Sekretarijata za razvojne projekte, izabrana su tri agenta za obavljanje promocije i aktivnosti posredovanja, i to:

1. Apex Capital Partners DOO Podgorica;
2. Arton Group GMBH Austrija; i
3. Henley & Partners Government Services LTD Džersi.

Na Javni poziv za odabir agenata za ocjenu međunarodne podobnosti, od ukupno 13 pristiglih prijava, izabrana su dva agenta, i to:

1. S-RM Intelligence and Risk Consulting LTD, Velika Britanija i
2. Exiger Canada INC, Kanada.

Nakon izbora pomenutih agenata, tadašnji Sekretarijat je pripremio predloge ugovora, koji su dostavljeni Vladi Crne Gore, te su isti zaključeni sa odabranim agentima. Poslije potpisivanja ugovora, agentima su izdate zvanične licence. Kao što je predviđeno programom, odnosno Odlukom, posredovanje ili procjenu međunarodne podobnosti obavljaju samo licencirani agenti. U međuvremenu, tokom juna mjeseca 2021. godine svim licenciranim agentima je produžena licenca za još godinu dana, na njihov zahtjev. Napominjemo da se, u skladu sa članom 7 Odluke

predmetne licence izdaju na vrijeme od jedne godine i mogu se, na zahtjev agenta za posredovanje, odnosno agenta za ocjenu međunarodne podobnosti, bez ponovnog zaključivanja ugovora, produžiti dva puta na vrijeme od po jedne godine.

Od početka realizacije Posebnog programa do kraja izvještajnog perioda (31. decembra 2021. godine), Agenciji za investicije je predato **601** zahtjev za sticanje crnogorskog državljanstva prijemom po osnovu posebnog programa. Broj aplikacija koje su prošle sve provjere i za koje su od strane Ministarstva unutrašnjih poslova donijeta rješenja o prijemu u crnogorsko državljanstvo, te su aplikantima uručeni pasoši, je **113**. U tabelarnom prikazu nalazi se presjek stanja podnijetih zahtjeva za crnogorsko državljanstvo na osnovu Posebnog programa ulaganja:

Tabela 1: Statistika podnijetih zahtjeva za crnogorsko državljanstvo na osnovu Posebnog programa

1.	Ukupno podnijetih aplikacija Agenciji za investicije Crne Gore od strane agenata za posredovanje	601
2.	Aplikacije koje su podnešene Agenciji za investicije Crne Gore i koje su trenutno u fazi obrade	225
3.	Aplikacije za koje je, nakon obrade, tražena dopuna i pojašnjenje	49
4.	Aplikacije koje su poslate agentima za ocjenu međunarodne podobnosti (Due Diligence) na obradu i mišljenje	50
5.	Aplikacije koje su dobile pozitivno mišljenje Agentu za ocjenu međunarodne podobnosti (Due Diligence) i trenutno su u fazi dodatne provjere u Ministarstvu unutrašnjih poslova	106
6.	Odbijene aplikacije zbog negativnog mišljenja Agentu za ocjenu međunarodne podobnosti (Due Diligence)	33
7.	Aplikacije koje su trenutno u fazi prenosa sredstava sa ESCROW računa	18
8.	Aplikacije koje su trenutno u fazi kontrole uplata kod nezavisnog revizora	5
9.	Aplikacije koje su u proceduri izdavanja rješenja od strane MUPa	2
10.	Aplikacije koje su prošle sve provjere i za koju je izdato rješenje o prijemu u crnogorsko državljanstvo i izdat pasoš	113

Izvor: Agencija za investicije Crne Gore